Contributed by Bruno De Wit
woensdag, 06 maart 2013 - Last Updated woensdag, 06 maart 2013

Ter gelegenheid van de lentetop van de Europese Unie deze maand, verwelkomt het Actieplatform Gezondheid en Solidariteit op 14 en 15 maart in Brussel het Europees Netwerk voor de verdediging van het recht op gezondheid. Het Actieplatform Gezondheid en Solidariteit is een initiatief van beide grote vakbonden en mutualiteiten, verschillende verenigingen en netwerken, ngo's en academici.

Zij willen hun krachten bundelen om te waarschuwen voor de gevolgen van de neoliberale politiek op sociaal en gezondheidsvlak. Ze komen samen op voor een solidair gezondheids- en welzijnsbeleid en gezondheid als recht voor iedereen.

Het is de bedoeling om de huidige Europese tendens naar commercialisering van de gezondheidszorg aan te klagen en te wijzen op de desastreuze impact die de besparingsmaatregelen hebben op de gezondheid van de Europese bevolking.
Deze bijeenkomst is een uitgelezen kans om actoren uit verschillende Europese landen die allen ijveren voor het recht op gezondheid, te ontmoeten. Ze zullen vertegenwoordigers ontvangen uit Frankrijk, Spanje, Italië, Griekenland, Polen, ... Gedurende twee dagen (14-15 maart 2013) worden er verschillende ontmoetingsmomenten en activiteiten voorzien.

In Nederland wordt al geruime tijd actie gevoerd tegen de besparingsplannen van de regering in de thuiszorg. Vakbond Abvakabo FNV (1) en actiecomité Zorg, Geen Markt roeren de trom. Enige toelichting...

Nationale ramp in Nederland

Thuiszorgmedewerkers zijn boos, omdat de regering het geld voor de thuiszorg wil uitgeven aan andere zaken. 75 procent van het budget voor thuiszorg wordt geschrapt. Hierdoor verdwijnen 100.000 banen in de thuiszorg. In de jaren 70 vond men de sluiting van de mijnen een nationale ramp, dat betrof toen zo'n 40.000 banen. Dit is meer dan het dubbele! En dat terwijl het kabinet voortdurend zegt dat ouderen zo lang mogelijk thuis moeten blijven wonen. Politici moeten begrijpen dat dat alleen kan met goede thuiszorg!

Marktwerking leidt tot loondumping

De afgelopen tijd zijn al honderden ontslagen gevallen in de thuiszorg. Dat komt doordat gemeenten de thuiszorg voor oneerlijke tarieven aanbesteden. Zij doen de zorg af als schoonmaak. Hierdoor verliezen cliënten hun vertrouwde zorg en vindt er op grote schaal loondumping plaats, waarbij thuiszorgmedewerkers van 12 euro per uur bruto naar 9 euro zak. De thuiszorgmedewerkers zetten hun strijd voor goede thuiszorg voort. Op 6 april organiseert de Abvakabo FNV grote demonstratie in Den Haag en het comité Zorg Geen Markt roept iedereen op die dag mee te gaan demonstreren.

Hieronder publiceren we het manifest van Zorg, Geen Markt!

Manifest: De Zorg is geen Markt!

De ondertekenaars van dit manifest spreken zich uit tegen de ingeslagen weg van marktwerking in de zorg door dit kabinet. Marktwerking werkt niet in de zorg. De zorgvrager is geen klant, maar is bezorgd over zijn gezondheid, of ziek. Er is veelal sprake van een afhankelijke relatie. De zorgvrager is afhankelijk van de kennis van de professionele zorgverlener. Je kunt niet eerst weken rondkijken wat het beste 'product' is. Oftewel: de zorg is geen markt.

Voor de heilzaamheid van de marktwerking, om problemen in de zorg op te lossen is geen enkele aanwijzing, voor negatieve effecten wel. Indien het marktprincipe verder wordt doorgevoerd zijn de volgende negatieve effecten te verwachten.

Minder samenwerking

Samenwerking en samenhang zijn wat de zorg juist méér nodig heeft. Door samenwerking kan de zorg beter op de zorgvrager worden gericht, integraal worden gegeven en kunnen wachtlijsten beter worden aangepakt (ketenzorg). Bundeling van krachten is noodzakelijk evenals een goede en gewenste spreiding in het land (ziekenhuizen). Concurrentie werkt samenwerking tegen, is hier zelfs tegenstrijdig mee en zal leiden tot versnippering van de zorg. Transmurale zorg wordt moeilijker.

De zorg wordt duurder

De markt en de vraagsturing daarin zullen de kosten niet in de hand houden. Bij de huidige schaarste zullen de prijzen stijgen (bij het loslaten van de prijzen) en bij het opheffen van de schaarste zal de vraag stijgen. Marktwerking werkt consumptie in de hand. In de VS waar de zorg grotendeels is overgelaten aan de vrije markt, zijn de uitgaven aan zorg als aandeel in het nationaal inkomen het hoogst (14,8% BBP in 2002, OECD, Health data 2004). Uit vele recente Amerikaanse onderzoeken blijkt dat de kosten van de zorg toenemen bij marktwerking. Dat valt onder meer te verklaren uit meer bureaucratie, hogere salarissen managers en winstgerichtheid.

Minder kwaliteit

Het marktprincipe betekent zoveel mogelijk zorg leveren tegen een zo laag mogelijke prijs. Het risico is groot dat er bezuinigd wordt op kwaliteit, scholing en arbeidsomstandigheden van het personeel. Zoals bij de medio jaren negentig ingevoerde marktwerking in de thuiszorg. Ook de kritische conclusies van de Inspectie voor de Gezondheidszorg over de kwaliteit van privé-klinieken geven alle reden tot bezorgdheid.

Meer bureaucratie

Marktwerking leidt tot meer bureaucratie. De overheid zal misschien minder regels stellen maar de marktspelers zullen verantwoording eisen tot in detail. Uit recente Amerikaanse onderzoeken blijken bureaucratie en overhead juist hoger te zijn dan in een niet-marktsituatie. De nieuwe ziekenhuisfinanciering (Diagnose Behandel Combinatie) als marktgericht instrument zal de bureaucratie enorm doen toenemen.

Te weinig oog voor de lange termijn

Preventie, bij uitstek dat onderdeel van de zorg dat zich richt op de lange termijn, zal minder aandacht krijgen. Meer investeren in preventie kan op termijn enorme gezondheidswinst opleveren. Omdat het niet op korte termijn geld oplevert voor de zorgverzekeraars, is de kans groot dat zij hier juist minder in investeren.

Aantasting solidariteit

De markt zal zich eerder richten op lucratieve zorg waar snel aan te verdienen valt. De markt zal zich eerder richten op klanten die het kunnen betalen zoals voorrangszorg voor werkgevers en mensen met hogere inkomens. Het risico bestaat dat wie niet bij kan betalen, langer moet wachten, kwalitatief minder zorg krijgt, of minder keuzevrijheid. Bovendien bestaat het gevaar van risicoselectie door zorgverzekeraars.

Noot:

1) Abvakabo FNV is de grootste vakbond in de publieke sector in Nederland. Zij zetten zich in voor de belangen van werknemers in verschillende beroepen: van ziekenhuizen tot postkantoren, van universiteit tot openbaar vervoer.

Op de Antikapitalistische lenteschool 2013 zal Van Baaren (lid van de leiding van Abvakabo FNV in Nederland), spreken op vrijdagavond tijdens de internationale meeting: “Durven strijden, durven winnen!”